

יוסף חיים עליכם

פרשת שמות



מדוע הקב"ה נושא פנים לישראל

רבנו מלמדנו: "הוא היה אומר, על שלשה דברים העולם עומד: על האמת ועל הדין ועל השלום" נראה לי בס"ד "אמת" הוא חלק מצוות עשה, ו"דין" הוא חלק מצוות לא תעשה ו"שלום" הוא חלק מצוות דרבנן שעל ידם ישא ה' פניו לישראל וישם להם שלום כי מאחר שחכמים החמירו בגדרים וסיגים בזה נעשה שלום לישראל מן המקטרגים שאין יכולים לקטרג מדוע תשא פנים להם לקבלם בתשובה בתשובה.

שאלות ותשובות - דיני הפרשת חלה ודם שבביצים - בן איש חי שנה ב' - [השאלות גם מפרשת מצורע]

כשמונה עשרה דקות מועיל, ולפעמים מותר אף לכתחילה כגון בערב שבת שאין זמן או שבאו אורחים וצריך לכבדם.

כתב הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל שבשר ששהה במים 24 שעות, ניתן לאוכלו רק צלי.

11. שאלה: מה הדין אם חתך את הבשר לשתים לאחר שהדיחו במים?

תשובה: צריך לחזור ולהדיח את שתי החתיכות.

12. שאלה: האם מותר למלוח בדבר אחר כדי להכשיר הבשר?

תשובה: אין לנו אלא מה שאמרה תורה "במלח תמלח". ואם מלח במלח פעם אחת, לא ימלח באותו המלח שנית.

דיני הפרשת חלה

13. שאלה: מאיזה כמות קמח חייבים להפריש חלה?

תשובה: עיסה שיש בה שבע מאות שבעים ושבעה דרהם, (כל דרהם 3.2 גרם, ויש אומרים 3 גרם) חייבים להפריש ממנה חלה. ולדעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל שיעור קמח של עיסה החייבת בחלה היא 520 דרהם, שהם 1560 גרם, כדעת הרמב"ם והשו"ע.

14. שאלה: מה תברך לפני שתפריש חלה?

תשובה: ברוך אתה ה"א מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להפריש חלה תרומה. וכל נוסח הנהוג כשר ומועיל. ותאמר אחר כך הרי זה חלה, ואם לא אמרה מועיל.

15. שאלה: כמה עיסה צריך להפריש, ומה תעשה בחלה שהפרישה?

תשובה: בימינו שהחלה הולכת לשריפה, מפרישים דבר מועט, ורבנו מציין שפעם אחת בשנה לפני יום הכיפורים, יחוש להפריש בעצמו שיעור של אחד חלקי ארבעים ושמונה מהעיסה, כדי לחוש לדעת האר"י שגם בימינו צריך להפריש שיעור חלה.

16. שאלה: עיסה שמבשלים או מטגנים אותה, האם חייבת בחלה?

תשובה: צריך להפריש בלא ברכה, ואם לוקח חלק מהעיסה לאפיה וחלק אחר מאותה עיסה לטיגון, אזי מפריש בברכה. ולדעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל עיסה שמטגנים או מבשלים אותה פטורה לגמרי מן החלה, שאין קרוי לחם אלא שהוא דבר אפיה, שנאמר "ואפו עשר נשים לחמכם".

17. שאלה: עיסה שעשויה מחלב בלי מים, מה דינה?

תשובה: מפריש בלי ברכה. ולדעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל חלב הוא אחד משבעה משקים, וחייב להפריש חלה בברכה. אבל אם יש עיסה העשויה ממי ביצים או מיץ תפוזים טבעי בלבד ללא מים, מפריש חלה בלא ברכה.

18. שאלה: אדם שעשה עיסה ושכח להפריש חלה, ונזכר בשבת שלא הפריש, מה יעשה?

תשובה: בחוץ לארץ מותר לאכול מהעיסה, ולשייר ממנה דבר הניכר, ובמוצאי שבת יפריש חלה ממה ששייר. (שבחוץ לארץ חיוב הפרשת חלה הוא מדרבנן, ובדרבנן יש ברירה.) אבל בארץ ישראל אין אפשרות לאכול ולשייר ממנה. (שעיקר חיוב חלה בא"י הוא מדאורייתא.)

19. שאלה: כשעושים שתי עיסות, האם ניתן לברך שתי ברכות?

תשובה: אסור לעשות כן, שזה נקרא ברכה שאינה צריכה, ואפילו אם עיסה אחת רכה ועיסה השניה עבה.

1. שאלה: מתי מותר לאכול דם שיוצא לאדם מאצבעו ומתי אסור? **תשובה:** אדם שנחתך באצבעו וניכר הדם עליה אסור לו למוצץ אצבעו משום מראית העין שיחשבו שאוכל דם. אבל אם ניגב אצבעו והכניסה לפיו אפילו הדם שותת ויוצא לתוך פיו מותר, והוא הדין לאדם שעבר טיפול שיניים והשן מדממת בתוך פיו מותר לו לבלוע הרוק.

2. שאלה: איזה דם אסור מהתורה ואיזה דם מותר?

תשובה: כל דם בהמה חיה ועוף שפירש אסור מהתורה אבל דם חגבים ודגים מותר מהתורה ואסור מדרבנן משום מראית העין. ואם הדם עודנו מובלע בתוך הבשר ולא פירש, אם הדיח אותו היטב ורוצה לאכול חתיכה חיה מותר מן הדין.

3. שאלה: כיצד יהיה מותר לאכול דם דגים?

תשובה: אם ניכרים הקשקשים מסביב מותר שאין כאן חשש מראית העין.

4. שאלה: יש שני איסורים באכילת דם, מתי עובר על איסור כרת ומתי על איסור לאו?

תשובה: איסור כרת נאמר דווקא על דם השחיטה שנפש הבהמה יוצאת עמו, ועל דם שיוצא לאחר זמן עובר על לאו.

5. שאלה: האם יש הבדל היכן נמצא הדם בביצה בחלבון או בחלבון? **תשובה:** לדעת מרן אדם הפותח ביצה ומוצא מעט דם בחלבון צריך לזרוק הביצה אבל אם בחלבון זורק הדם ואוכל הביצה אבל נהגו, שגם בחלבון זורק כל הביצה.

6. שאלה: האם גם ביצה שנולדה מתרנגולת ללא זכר כגון שמתחממת מעצמה ומולידה ופתח ומוצא בה דם האם חייב לזרוק הביצה?

תשובה: ביצה כזו אין הדם שנראה בה מסמל שמתחיל ריקום של אפרוח שלעולם לא יצא מזה אפרוח שהרי לא באה מעיבור של זכר לכן זורק הדם ומותר באכילה. ורבינו מציין אם ישבה עליה תרנגולת שלושה ימים נהגו בבגד לזרוק הביצה. וגם ישנם הנמאסים מביצה שיש בה דם וזורקים אותה.

7. שאלה: האם מותר לקחת ביצה צלווה ולגמוע אותה בלי בדיקה?

תשובה: מותר הדבר וכן ידוע שהיה נוהג האר"י לגמוע ביצה ולא חשש שיש בה דם שהולכים אנו אחר הרוב אבל כשמכין חביתה במחבת נוהגים לראות אם יש בהם דם.

8. שאלה: מה דין אדם שבישל בשר בלא מליחה?

תשובה: כל הבשר נאסר שהרי יוצא דם וחוזר ונבלע בבשר.

9. שאלה: מה סדר מליחת בשר?

תשובה: תחילה צריך להדיח היטב היטב שלא ישאר דם על הבשר אח"כ שורה הבשר במים חצי שעה אח"כ חוזר ושוטפו היטב והמנהג להדיח היטב שלוש פעמים עד שיהיו המים בלי שום מראה דם כלל וממתין שירדו המים מעל הבשר ומולחו היטב. וכתב הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל שבשעת הדחק כגון ערב שבת או אם באו אורחים וכדומה, די שידח אותו היטב ואח"כ ימלחנו.

10. שאלה: כמה זמן צריך שישהה הבשר עם המלח בכלי מנוקב כדי שיזוב דמו החוצה?

תשובה: צריך להמתין שעה אחת ובדיעבד אם מלח שיעור מיל

כי לקח טוב נתתי לכם

"ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך" וגו'. פירש רש"י, שהיה אהרן בוש. אמר לו משה 'למה אתה בוש? לכך נבחרת'. הסביר הרב בקשי דורון שליט"א שכך כוונת רש"י: 'למה אתה בוש? הרי דווקא בגלל שאתה בוש - לכך נבחרת. כיוון שיש לך את מידת הבושה והענוה - זו הסיבה שהקב"ה בחר בך'.

ידועה המשנה "הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". אומרים חז"ל שאחר חטא העגל שם אהרן הכהן על עצמו שלשלאות של ברזל, והיה הולך ומחזיר את ישראל בתשובה. אבל עדיין קינן בלבו "וחטאתי נגדי תמיד". זו הסיבה שאהרן רצה לזכות את ישראל וגם את עצמו, כמו שאמר דוד המלך ע"ה "אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו". פירש רבינו יונה שע"י שאתה מלמד יהודי תורה, חטאיתך נמחקים. ולכן אהרן, שרצה למחוק את חטא העגל, אהב את הבריות ע"י קירובן לתורה. ובנוגע למה שאמר התנא "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", הסביר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל שאם אתה רוצה לקרב יהודי לאביו שבשמים, התנאי העיקרי הוא שקודם כל תאהב אותו אהבה עזה, וגם אם דבריך יהיו פשוטים מדי, הם יחדרו לעומק לבבו. ולעומת זאת, אם אין לך אהבה אליו - אזי גם אם תוכיח לו באלף ראיות, זה לא יעזור.

ומעשה ברבי אריה לוינ' זצ"ל ששמע על מסעדה מסוימת שפתוחה ביום שבת קודש, וכמה שדיברו עם בעל המסעדה שיסגור את העסק בשבת - לא אבה לשמוע. והנה ביום שבת קודש נכנס רבי אריה לוינ' למסעדה והתיישב ליד אחד השולחנות, ובראות בעל הבית את גדול הדור יושב אצלו במסעדה ניגש אליו ביראת כבוד, ושאל מדוע הרב הטריח את עצמו לבוא לכאן. 'האם הרב רוצה ממני משהו?', שאל. אמר לו הרב: 'שמעתי שכבודו פותח ביום שבת, והבנתי שקשה לך לסגור כיוון שיש לך קשיי פרנסה. לכן לא ניסיתי להוכיח אותך על כך, אבל מאחר ויש חובה מהתורה להוכיח - אני יושב פה, אם זה לא מפריע לך'. כשבעל המסעדה ראה איך הדברים נאמרו מתוך אהבה גדולה, מיד אמר לכל האנשים ששהו במסעדה לצאת החוצה, כי מהיום המסעדה סגורה ביום שבת. **[נבחרת בחיים]**

"ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם ויגרא כבוד ה' אל כל העם" מסביר רש"י אחרי שכל העם הכינו והקריבו את הקורבנות, לא ירדה שכינה לישראל חשב אהרון שבסיבתו לא יורדת השכינה משום שגרם לחטא העגל, אמר למשה "מדוע שלחת אותי לעבודה זו (של הקורבנות) הרי הקב"ה לא מרוצה שהרי לא ירדה שכינה?" מיד נכנס משה עם אהרון וביקשו רחמים וירדה שכינה לישראל. אומר הגאון הרב ברוך מרדכי אזרחי שליט"א - מפה לומדים כמה מעלה גדולה יש לבין אדם לחברו, שהרי משה בהתחלה לא התערב בחשבונות שמים שלא ירדה שכינה, ורק מתי שאהרון פנה אליו והיה בוש, מיד עשה את השתדלותו עד שירדה שכינה לישראל, וכל זה משום שלבין אדם לחברו יש משקל מטה מאזנים יותר מכל חשבון אחר. רואים כמה אהבת ישראל הייתה למשה, כמה דאג שאהרון לא יצטער.

מצותיך שעשועי

"וימררו את חייהם בעבודה קשה" ידוע שהסיטרא אחרא ממררת את חיי האדם בעבודה קשה בכמה מיני יגיעות רבות בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה הכל בשביל פרנסה והכל בא לאדם ע"י שאינו שומר את עצמו מכעס וחרון אף, שזה בחינת גם אכילת עץ הדעת שע"י זה נתקלקל ונפגם שפע העשירות שלו ונופל לעניות ודחוקות וחסרון פרנסה. והשפע והעשירות נמשך הכל להסטרא אחרא דהיינו להעכו"ם והרשעים שהם בעצמם בבחינת כעס בחינת "כעסוני בהבליהם" וזה עיקר גלות מצרים וכן כל הגלויות בפרט הגלות הזה שכל השפע והעשירות הוא אצלם וישראל ניוזנים בתמצית.

ועל כן עיקר גאולת מצרים היתה על ידי שהוציאו העשירות ממצרים כי זה העשירות של מצרים היה באמת של ישראל כי כל ההשפעות וכל העשירות וכל הטוב יורד רק לישראל שבשבילם נברא ונתקיים הכל, רק על ידי פגם ירדו לגלות מצרים. והראשון היה יוסף שנמכר במצרים על ידי פגם הכעס של שמעון ולוי שזה בחינת "כי באפס הרגו איש" וכו' ועל ידי זה גרמו שירד כל העשירות ממצרים ואח"כ בעת הגאולה חזר ושב העשירות למקומו ולשורשו הינו לישראל וזה בחינת אכילת מרור כי בזה שאוכלים מרור בליל פסח ממתיקין ומבטלים מרירת השעבוד של מצרים שהוא מרירת הפרנסה שנמשך מכעס שהוא בחינת העצבות ומרירות. **[בעש"ט]**

סיפורי צדיקים - זרבים השיב מעון

רבי ציון ברכה ע"ה היה מקרב רחוקים "בזרוע" כשהיה הולך בדרכו לבית הכנסת ולבית המדרש היה רואה בחור בלי כיפה על הראש, היה תופס אותו בכח או משדלו בדברים, ואומר לו תבוא עימי להתפלל, חסר לנו מנין בא תשלים, והבחורים האלו לא היו יכולים להשיב פניו ולברוח ממנו, כי היו נבהלים מפניו הקדושות והטהורות, וכשהיה מגיע לבית הכנסת היה מכריז ואומר "בר מצוה" להכין סוכריות, והיו יודעים ומבינים מה כונתו כי עכשיו מניחים לבחור הזה תפילין פעם ראשונה לאחר שעשה בר מצוה, וכך היה חוזר כל יום בדרכו כל פעם היה מוצא בחור או איש אחר, והיה מביאו לבית מדרשו וכך היה מקרב אותם, ומשפיע עליהם שיחזרו בתשובה.

רבי ציון היה רואה הכל, היה יודע אם זה שעומד לפניו אינו לובש טלית קטן, או מתגלח בתער, והיה מוכיח אותם על זה, והיו נבהלים מפניו מהיכן הרב יודע את הכל.

מעשה שהיה באדם אחד ניצול שואה שלאחר שראה כל ההרס והחרבן והאכזריות שעשו הגויים הנאצים לעם ישראל ולרבנים וראה איך שהרגו את אשתו והילדים שלו לעיניו, התפקר בר מינו, ואמר ח"ו שאין אלהים. וכך חי כמה עשרות שנים וגר בקיבוץ ונשא אשה והביא ילדים וגידל אותם על "טהרת" הכפירה רח"ל. פעם אחת בחג הסוכות בא לבקר אצל קרוביו, שהיו משפחה של דתיים ושומרי תורה ומצוות הוא בשלו והם בשלהם אינו מוכן לשמוע שום דבר מהדת. בן המשפחה הדתית רבי יצחק כהן יצ"ו שהיה מאוד מקורב לרבי ציון, שיכנע את אותו כופר שיבא לרבי ציון, אמר לו תבוא רק תראה אותו נראה אם עוד תעיז לומר שאין אלקים ח"ו, וכשבאו לרבי ציון, רבי ציון נעצר הסתכל עליו והשתומם, לא אמר מילה, רק אמר בואו נלמד ספר ראשית חכמה, וקרא לכל האנשים שהיו שם שיתאספו ללמוד. וכאשר ישבו כולם ביחד, אמר רבי ציון לפתוח במסכת גיהנם, ואמר לאיש הזה שיקרא הוא בקול, ואז כאשר התחיל לקרוא על כל העונש הבא בגיהנם על כל מי שכופר בה' יתברך שזה עון חמור יותר מכל העבירות, התחילו עיניו של אותו אדם לזלוף דמעות, והתחיל בוכה, והיה קורא ובוכה, עד שכבר לא היה יכול יותר, ואז הפסיק רבי ציון ואמר לו עכשיו אתה מאמין שיש אלקים, והודה לו ואמר כן, ואני מקבל עלי לחזור בתשובה, וכך היה שמאותו זמן היה יושב בבתי כנסיות ולומד מה שהיה יכול והיה בוכה תמיד לה' על כל מה שהכעיס אותו כל אותם השנים שהיה כופר. ולבסוף אחר כמה זמן נפטר אותו אדם בבית הכנסת, וזה אות שנתקבלה תשובתו כי לכן היתה פטירתו במקום שאיזה למושב לו. **[מפי חכם שעין]**